

Угрупування стратобіонтних жуків-хижаків (Insecta, Coleoptera, Staphylinidae) північно-східного макросхилу Українських Карпат

Луцька М.

ДВНЗ "Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника", Україна

Дослідження проводилися у лісових екосистемах всіх висотних поясів північно-східного макросхилу Українських Карпат впродовж теплих періодів 2014-2018 років. Збір колекційного матеріалу здійснювався з використанням ґрунтових пасток Барбера, ручного збору, обшукування рослинності та просівання лісової підстилки.

У результаті проведених досліджень виявлено представників 87 видів, які належать до 14 підродин. У всіх висотних поясах найбільш чисельною є підродина Staphylininae, частка представників якої може досягати 45% усіх виявлених видів в угрупованні. Дещо менша кількість видів притаманна для підродин Tachyporinae та Steninae, які сумарно становлять до 30% виявлених видів. Представленість інших підродин є менш чисельною та відносно рівномірною.

Згідно з аналізом структури домінування в угрупованнях коротконадкрилих жуків виділяють чотири групи: домінантів, субдомінантів, рецедентів та субрецедентів. Виняток становить тільки угруповання жуків-хижаків букових лісів передгірного поясу, що характеризується відсутністю домінантних видів. У екосистемах сосни гірської та сосни кедрової європейської домінують *Deleaster dichrous* (Grav., 1802) та *Pycnoglypta lurida* (Gyll., 1813); у смереково-ялицевих лісах найбільш чисельними є *Deleaster dichrous* (Grav., 1802), *Staphylinus caesereus* Ceder., 1798; у екосистемах мішаних лісів та букових лісів нижнього лісового поясу виявлено по одному домінантному виду відповідно - *Anotylus sculptoratus* Grav., 1806 та *Ocupus bicharicus* Mull., 1825.

Встановлено, що формування синекологічної структури угруповань жуків-хижаків у межах північно-східного макросхилу Українських Карпат залежить від комплексного впливу абіотичних та біотичних факторів, що визначаються дією висотного градієнту.

Так, при зниженні висоти над рівнем моря, змінюється співвідношення між представниками еколого-морфологічних класів жуків-хижаків. Зокрема, виявлено чітке зниження кількості епібіонтів та підвищення чисельності криптобіонтних видів та свердловинників. Даний аспект пов'язаний із урізноманітненням середовища існування, що зумовлює появу нових еколого-морфологічних адаптацій. Найбільш значні відмінності притаманні для представників класу криптобіонтів, чисельність яких зростає в 1,7 рази, варто зазначити, що представники даного класу є найменш чисельними у всіх аналізованих екосистемах.

Під впливом висотного градієнту спостерігаються чіткі зміни у розподілі трофічних груп. Зокрема, кількість зоофагів зростає у 3,5 рази, хижаків-сапрофагів у 4 рази, нематофагів у 2,5 разів, міцетофагів – 2 рази. Представники інших трофічних груп характеризуються відносно рівномірним розподілом у всіх аналізованих екосистемах.

Отже, у лісових екосистемах північно-східного макросхилу Українських Карпат виявлено представників 87 видів стратобіонтних коротконадкрилих жуків, які належать до 14 підродин. Найбільш чисельними є підродина Staphylininae, Tachyporinae, Steninae. Проаналізовано особливості синекологічної структури в угрупованнях коротконадкрилих жуків північно-східного макросхилу Українських Карпат.